

ŠOLA PRENOVE

»Sklop B«

**Enodnevne arhitekturne delavnice o
prenovi stavbne dediščine**

Programski odbor Šole Prenove

januar 2019

NAČRT DELAVNIC

I. Namen

Ohranjanje in varovanje kulturne dediščine omogočajo le stalno izobraževanje, ozaveščanje in zavedanje o njenem pomenu. Ključno je, da pomen ohranjanja dediščine spoznajo in se ga zavedajo predvsem mladi.

V letu 2019 bomo izvedli sklop predavanj oziroma enodnevnih delavnic, ki so namenjene predstavitvi ključnih faz prenove, od razumevanja problematike prenove do načrtovanja in izvedbenih del na stavbni dediščini. Delavnice bodo v pomoč lastnikom, načrtovalcem v občinskih službah, arhitektom, predvsem pa študentom, ki jim bodo v spodbudo pri poglobljanju in utrjevanju znanj.

Pred nami so trije veliki izzivi:

- pri svojem delu opažamo, da je pri lastnikih, investitorjih in tudi javnih službah prepogosto prisotno vprašanje »zakaj ohranjati, saj je ceneje rušiti«;
- prav tako je močno utrjeno prepričanje, da stare arhitekture ni mogoče popraviti in je kakovostno prilagoditi sodobni kulturi bivanja, zato jo je potrebno rušiti;
- tretji, morda največji pa je, kako približati dediščino mladim.

II. Udeleženci

- Študentje višjih in visokih šol ter fakultet, ki se usposablajo v programih s področja varovanja, ohranjanja in prenove kulturne dediščine (Fakulteta za arhitekturo v Ljubljani (UL) in Mariboru (UM), Filozofska fakulteta (UL), Akademija za likovno umetnost in oblikovanje (UL), Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (UL) ter študentje drugih šol in fakultet, ki jih zanima področje kulturne dediščine.
- Lastniki objektov kulturne dediščine.
- Načrtovalci prenove v občinskih upravah.
- Načrtovalci in izvajalci prenove - arhitekti, statiki, načrtovalci komunalne infrastrukture, gradbeniki, obrtniki s področja gradbenih, inštalacijskih in zaključnih gradbenih del ter izdelave stavbnega pohištva.
- Kandidati za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) za področje restavratorski sodelavec.

III. Opis delavnic

V letu 2019 predvidevamo pet enodnevniških tematskih delavnic, katerih namen je, da vzpostavimo prenos informacij in praktičnih izkušenj na krog uporabnikov, ki se uči ali že dela s stavbno dediščino. Vsaka od petih delavnic odpira eno od tem, ki so ključne za razumevanje stavbne dediščine in njenih vrednot. Predavatelji bodo predstavili tehnične značilnosti tradicionalne gradnje in vzroke poškodb na objektih.

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s prenovo stavbne dediščine, bodo predstavili uveljavljene postopke za popravilo ter potrebne nujne ukrepe za izboljšave in njeno ohranitev.

Vsebine bodo prilagojene široki publiki, tako da bodo zanimive za laično in strokovno javnost, lastnike objektov kulturne dediščine in predvsem mlade. Predavanja bodo interaktivna, podkrepljena s primeri iz prakse, želimo pa si tudi aktivno sodelovanje poslušalcev.

Predavanja nameravamo posneti in jih objaviti na spletu. Na ta način bo nastajal arhiv strokovnih gradiv, ki bodo uporabnikom ves čas na voljo.

Na predavanja bomo vabili vse zainteresirane šole in fakultete.

Lokacija delavnic: Predavalnica ZVKDS, III. nadstropje, Restavratorski center, Poljanska cesta 40, Ljubljana.

IV. Program delavnic

Modul 1

ZAKAJ OHRANJATI DEDIŠČINO ?, 24. april 2019

Teme:

- Definicija dediščine
- Področje zakonodaje in predstavitev služb, ki skrbijo za dediščino
- Vrednote dediščine in načrtovanje
- Etika ohranjanja dediščine
- Interpretacija dediščine - dediščina pripoveduje zgodbe

Predavatelji:

- Jernej Hudolin, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- izr. prof. dr. Matej Klemenčič, Filozofska fakulteta UL
- izr. prof. dr. Matej Blenkuš, Fakulteta za arhitekturo UL
- prof. dr. Živa Deu, Šolski center -VSŠ Ljubljana
- Marjeta Keršič Svetel, Društvo za interpretacijo dediščine Slovenije

Termin	Predavanje	Predstavljene teme	Predavatelj
9.15 - 9.30	Uvod v predavanja	- uvodni nagovor - poslanstvo in predstavitev služb ZVKDS	Jernej Hudolin, ZVKDS
9.30 - 10.00	Kulturna dediščina - kaj je to?	- kaj je dediščina in kakšni so pomeni dediščine - posebnosti slovenske kulturne	dr. Matej Klemenčič, FF UL

		dediščine v evropskem kontekstu	
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
10.20 - 10.50	Pogled arhitekta na dediščino	- ali je stavbno dediščino vredno ohranjati - kakšne vrednote predstavlja stavbna dediščina arhitektu načrtovalcu	dr. Matej Blenkuš, FA UL
15 min	Vprašanja , diskusija		
5 min	odmor		
11.10 - 11.40	Ohranjanje dediščine je etična kategorija	- kakšno mesto ima dediščina v razvoju družbe - zakaj jo ohranjamo - etika ohranjanja v odnosu do kulture, okolja, bivanjskih kakovosti, prihodnjih generacij ...	dr. Živa Deu, ŠC VSŠ Ljubljana
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
12.00 - 12.30	Interpretacija dediščine - dediščina pripoveduje zgodbe	- potenciali in prezrte razvojne možnost, ki jih ponuja dediščina - interpretacija dediščine	Marjeta Keršič Svetel, DIDES
15 min	DISKUSIJA		

Modul 2

IDENTITETA PROSTORA, 29. maj 2019

Teme:

- Dediščina naravnega in grajenega prostora
- Kulturna dediščina in identiteta
- Raznolikost kot potencial prostorskega razvoja
- Trajnostni razvoj in dediščina kot del ekonomskega in družbenega razvoja

Predavatelji:

- doc. Aleksander Ostan, Fakulteta za arhitekturo UL
- doc. ddr. Verena Vidrih Perko, Filozofska fakulteta UL
- prof. dr. Živa Deu, Šolski center - VSŠ Ljubljana
- Mateja Kavčič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Jernej Hudolin, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

termin	predavanje	predstavljene teme	predavatelj
9.15 - 9.45	Skladnost naravnega in grajenega okolja	- kulturna krajina kot rezultat človekovega poseganja v naravo - vpliv okolja na način gradnje - kultura bivanja	Aleksander Ostan, FA UL
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
10.05 - 10.35	Kulturna dediščina, temelj identitete	- kaj je identiteta - vloga dediščine v življenju skupnosti - pomeni in potenciali dediščine	ddr. Verena Perko, FF UL
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		

10.55 - 11.25	Raznolikost slovenskih kulturnih krajin	<ul style="list-style-type: none"> - raznolikost kulturnih krajin Slovenije kot potencial razvoja - vloga poselitve in arhitekturne v oblikovanju kulturnih krajin /arhitekturne regije in krajine/ - stanje včeraj in danes - arhitektova vloga v razvoju varstva kulturnih krajin kot pomembnega merila kulture bivanja 	<p>dr. Živa Deu, ŠC -VSŠ Ljubljana</p> <p>Mateja Kavčič, ZVKDS</p>
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
11.45 - 12.15	Dediščina kot priložnost trajnostnega razvoja	<ul style="list-style-type: none"> - trajnostni razvoj v odnosu do prostora - vloga dediščine v trajnostnem razvoju in njeno učinkovito upravljanje 	Jernej Hudolin, ZVKDS
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		

Modul 3:

KLASIČNE GRADBENE KONSTRUKCIJE, 12. junij 2019

Teme:

- Avtohtona gradiva, načini pridobivanja in obdelave
- Tradicionalna gradnja v lesu, kamnu, opeki in z apnom
- Značilnosti konstrukcij in oblikovanja

Predavatelji:

- Irena Leban, Šolski center Škofja Loka
- prof. dr. Živa Deu, Šolski center - VSŠ Ljubljana
- Maja Capuder, SGGOŠ Ljubljana in VSŠ Sežana
- Mateja Kavčič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- doc. dr. Sabina Kramar, Zavod za gradbeništvo Ljubljana

Termin	Predavanje	Predstavljene teme	Predavatelj
9.15 - 10.00	Značilnosti gradnje v lesu	- vrste gradbenega lesa in priprava lesa za vgradnjo - značilne konstrukcije sten v slovenski arhitekturi - lesne vogalne zveze - značilne stropne in strešne konstrukcije - les v stavbni opremi - kritina, stavbno pohištvo	Irena Leban, ŠC Škofja Loka
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
10.20 - 11.05	Kamnite konstrukcije in okras	- zgodovina uporabe kamna - splošne značilnosti kamnite gradnje v Sloveniji - vrste slovenskega kamna - tehnike gradnje kamnitih zidov	dr. Živa Deu, ŠC -VSŠ

		- stavbni členi iz kamna	
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
11.25 - 12.10	Gradnja z opeko	- opeka kot gradivo - razvoj gradnje z opeko in opečne konstrukcije - opečna gradnja v Sloveniji - opečne zveze in zasnove zidov	Maja Capuder, SGGOŠ
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
12.30 - 13.15	Apno, vezivo stavbnih konstrukcij	- zgodovina rabe apna in značilne izvedbe v slovenski arhitekturi - historični način pridelovanja apna in vrste malt - apnene malte in dodatki - delovanje/značilnosti apna	Mateja Kavčič, ZVKDS doc. dr. Sabina Kramar, ZAG
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		

Modul 4

POŠKODBE KONSTRUKCIJ IN PRIMERI POPRAVIL, 23. oktober 2019

Teme:

- Poškodbe in popravila na lesu (poškodbe konstrukcij, stavbnega pohištva in lesenih oblog)
- Poškodbe in popravila zidanih konstrukcij (vlaga v zidovih, posedki, potresne poškodbe)
- Poškodbe in popravila na arhitekturnih površinah (poškodbe ometov, štukatur, kamna, poslikav)

Predavatelji:

- dr. Renata Pamić, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Roman Granfol, studio RGP d.o.o. Murska Sobota
- doc. dr. Mojmir Uranjek, Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Maribor, UM
- Dušan Remic, Grad art d.o.o., Ljubljana
- Igor Peršolja, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Prof. dr. Živa Deu, Šolski center -VSŠ Ljubljana

Termin	Predavanje	Predstavljene teme	Predavatelj
9.15 - 10.00	Poškodbe lesenih konstrukcij in osnovni principi popravil	- vrste in vzroki poškodb - stopnjevanje poškodb zaradi pomanjkljivega vzdrževanja - pravilno načrtovanje popravil lesenih delov stavb	Dr. Renata Pamić, ZVKDS
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		

10.20 - 10.50	Poškodbe zidanih konstrukcij in osnovni principi popravil	<ul style="list-style-type: none"> - talna vlaga : primeri poškodb - popravila poškodovanih gradiv - zaščita konstrukcije pred vdori talne vlage - vzori napak pri izvedbi popravil 	Roman Granfol, studio RGP d.o.o.
10.55- 11.40		<ul style="list-style-type: none"> - premikanje stavbe zaradi sprememb v temeljnih tleh - vzroki in vrste poškodb, - stopnjevanje poškodb, načini popravljanja ali sanacije 	Dr. Mojmir Uranjek, FGPA MB
11.45 - 12.30		<ul style="list-style-type: none"> - premikanje stavbe zaradi potresov, značilne poškodbe - primeri in vrste utrditve starih stavb za izboljšanje potresne varnosti 	Dušan Remic, Grad art d.o.o. Igor Peršolja, ZVKDS
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
12.55 - 13.40	Poškodbe na arhitekturnih površinah in osnovni principi popravil	<ul style="list-style-type: none"> - površinske poškodbe stavbne lupine (lažje poškodbe/ - vzroki /vremenski , biološki in vplivi človeka/ - primeri popravila 	dr. Živa Deu, ŠC -VSŠ
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		

Modul 5

NAČRTOVANJE PRENOVE , 20 november 2019

Teme:

- Dokumentiranje dediščine
- Konservatorski načrt
- Praktične izkušnje izvajanja prenove

Predavatelji:

- doc. dr. Ljubo Lah, Fakulteta za arhitekturo UL
- Irena Potočnik, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Jon Grobovšek, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Boris Deanovič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Matej Zupančič, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- prof. Maruša Zorec, Fakulteta za arhitekturo UL
- Martina Gregori, lastnica prenovljenega objekta Podkoren 72
in AKSL Arhitekti d.o.o.
- Jurij Kobe, ATELIERarhitekti, d.o.o.
- Aleš Hafner, Gea Consult d.o.o.

Termin	Predavanje	Predstavljene teme	Predavatelj
9.15 - 10.00	Dokumentiranje dediščine	<ul style="list-style-type: none">- pomen dokumentiranja- zgodovina dokumentiranja in arhivi- načini izmer in minimalni standardi- osnove fotografske	dr. Ljubo Lah, FA-UL Irena Potočnik, ZVKDS Jon Grobovšek, ZVKDS

		dokumentacije	
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
10.20 - 11.05	Konservatorski načrt	- raziskave dediščine pred posegom - KN - vsebine map 1-2-3-4	Boris Deanovič, ZVKDS Matej Zupančič, ZVKDS
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
11.25 - 11.55	Primeri izvajanja prenove Primer Švicerija Ljubljana	- stanje arhitekture pred posegom - opravljene analize pred posegom - upoštevanje kulturnovarstvenih usmeritev - filozofija posega - prenovljeno stanje - ohranjeno razmerje med starim in novim v tehniki gradnje, uporabljenih gradivih in namembnosti	Maruša Zorec, FA
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
12.15 - 12.45	Primer domačija Pr'Gavedarju, Podkoren	- stanje arhitekture pred posegom - opravljene analize pred posegom - upoštevanje kulturnovarstvenih usmeritev - filozofija posega - prenovljeno stanje - ohranjeno razmerje med starim in novim v tehniki gradnje, uporabljenih gradivih in namembnosti	Martina Gregori, in AKSL Arhitekti
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
13.05 - 13.35	Primeri izvajanja prenove Primer grad	- stanje arhitekture pred posegom	Aleš Hafner, GeaConsult d.o.o

	Rajhenburg/Brestanica ali Strmol	<ul style="list-style-type: none"> - opravljene analize pred posegom - upoštevanje kulturnovarstvenih usmeritev - filozofija posega - prenovljeno stanje - ohranjeno razmerje med starim in novim v tehniki gradnje, uporabljenih gradivih in namembnosti 	
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		
5 min	ODMOR		
13.55-14.25	Primeri izvajanja prenove Primer Prenova trga v Novem mestu	<ul style="list-style-type: none"> - stanje arhitekture pred posegom - opravljene analize pred posegom - upoštevanje kulturnovarstvenih usmeritev - filozofija posega - prenovljeno stanje - ohranjeno razmerje med starim in novim v tehniki gradnje, uporabljenih gradivih in namembnosti 	Jurij Kobe, ATELIERarhitekti, d.o.o.
15 min	VPRAŠANJA, DISKUSIJA		